

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
АГЕНЦИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ ОД ЈОНИЗУЈУЋИХ ЗРАЧЕЊА И
НУКЛЕАРНУ СИГУРНОСТ СРБИЈЕ**

За период од 01.01.2015. до 31.12.2015. године

Београд, фебруар 2016. године

САДРЖАЈ

1) Увод.....	3
2) Финансирање.....	5
3) Развијање организационог и оперативног функционисања Агенције	6
4) Припрема и доношење подзаконских прописа.....	8
5) Послови у области заштите од зрачења.....	10
6) Послови у области нуклеарне сигурности и управљања радиоактивним отпадом.....	12
7) Активности на пословима ЕУ интеграција и сарадња са Канцеларијом за европске интеграције (КЕИ).....	14
8) Међународна сарадња	15
9) Успостављање услова за спровођење међународних конвенција и уговора	18
10) Остале активности Агенције	19

1) Увод

Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије (у даљем тексту Агенција) основана је Одлуком Владе од 18. децембра 2009. године („Службени гласник РС”, бр. 76/09 и 113/13) на основу одредби из члана 5. Закона о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 93/12), члана 43. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС“, бр. 55/2005, 71/05- исправка, 101/07,65/08, 16/11, 68/12- одлука УС, 72/12 и 7/14-одлука УС и 44/2014) и члана 9. Закона о јавним агенцијама („Службени гласник РС“, бр. 18/05 и 81/05).

Агенција је основана ради обезбеђивања услова за квалитетно и ефикасно спровођење мера заштите од јонизујућих зрачења и мера нуклеарне сигурности при обављању радијационих делатности и нуклеарних активности као самостална регулаторна организација која врши јавна овлашћења у складу са законом. На оснивање, правни положај и финансирање Агенције примењују се одредбе закона којим се уређују јавне агенције.

Надлежности Агенције на пословима спровођења мера заштите од јонизујућих зрачења и мера нуклеарне сигурности, односно поверени послови које обавља, утврђене су Законом о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности (члан 6.), а једно од најважнијих овлашћења од значаја за спровођење Закона је доношење подзаконских прописа (правилници, програми, упутства) којима ће се омогућити потпуна примена Закона од стране институција које обављају радијационе и нуклеарне делатности односно послове заштите од зрачења.

Послови Агенције. Агенција је надлежна да:

- 1) доноси подзаконске прописе за спровођење закона којим се уређује заштита од јонизујућих зрачења и нуклеарна сигурност;
- 2) доноси Програм систематског испитивања радиоактивности у животној средини;
- 3) доноси Програм за допунско обучавање и оспособљавање професионално изложених лица и лица одговорних за заштиту од јонизујућих зрачења;

- 4) доноси Програм за правовремену најаву акцидента;
- 5) припрема предлог Програма радијационе сигурности и безбедности, Програма нуклеарне сигурности и безбедности и Програма управљања радиоактивним отпадом;
- 6) припрема предлог Плана за деловање у случају акцидента;
- 7) израђује упутства и процедуре потребне за спровођење мера радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности;
- 8) издаје, продужава и одузима лиценце за обављање радијационе делатности и нуклеарне активности;
- 9) издаје и одузима дозволе за промет радиоактивних и нуклеарних материјала;
- 10) издаје, продужава и одузима решења правним лицима или предузетницима за обављање послова заштите од јонизујућих зрачења, радијационе делатности или нуклеарне активности;
- 11) издаје потврде о евидентирању извора јонизујућих зрачења;
- 12) издаје сертификате одговорним лицима за заштиту од јонизујућих зрачења;
- 13) води регистар пријава и издатих лиценци, дозвола, решења, потврда о евидентирању и сертификата;
- 14) води централне евиденције о нуклеарним објектима, нуклеарним материјалима и радиоактивном отпаду и контрола евиденција које воде корисници;
- 15) формира и одржава базе података (централни регистар) о изворима јонизујућих зрачења и корисницима тих извора, професионално изложеним лицима, као и о другим подацима од значаја за заштиту од јонизујућих зрачења, радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност;
- 16) прати обим и промену нивоа радиоактивности и оцењује њен утицај на становништво и животну средину и с тим у вези налагање спровођења потребних мера и праћење њиховог извршавања;
- 17) објављује годишњи извештај о нивоу излагања становништва јонизујућим зрачењима у Републици Србији;
- 18) врши контролу испуњености услова на основу којих су издате лиценце, дозволе и решења из става 1. подтач. 8), 9) и 10) ове тачке;
- 19) обезбеђује јавност у раду на спровођењу закона и у поступку доношења подзаконских прописа;
- 20) доставља средствима јавног информисања, надлежним државним органима и Међународној агенцији за атомску

- енергију информације од значаја за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност;
- 21) остварује сарадњу са надлежним државним органима из свог делокруга;
 - 22) самостално или у сарадњи са надлежним државним органима остварује сарадњу са Међународном агенцијом за атомску енергију и другим међународним телима и надлежним органима других држава у вези са спровођењем закона;
 - 23) даје мишљење на захтев надлежних државних органа у вези са приступањем међународним конвенцијама и другим споразумима у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности;
 - 24) обавља и друге послове утврђене законом.

Послове под бројем: 1), 2), 3), 4), 8), 9), 10), 11), 12), 13), 14), 15), 16) и 20) Агенција врши као поверене послове.

2) Финансирање

Средства за рад и развој Агенције обезбеђују се из буџета Републике Србије, донација и других прихода и прилога који се остваре према закону.

Законом о буџету Републике Србије за 2015. годину ("Службени гласник РС" број 142/14) и Закључком Владе 05 број 401-1516/2015 од 27. фебруара 2015. године, на разделу 23 - Министарство пољопривреде и заштите животне средине, глава 23.1 – Министарство пољопривреде и заштите животне средине, програм 0402 –заштита животне средине, функционална класификација 560- заштита животне средине неклассификована на другом месту, програмска активност 0008 – администрација и управљање, економска класификација 451 - Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама, опредељена су средства за финансирање Агенције у износу од 100.000.000,00 динара.

Агенција у 2015. години није остварила сопствене приходе, у складу са изменама и допунама Закона о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарној сигурности Србије („Службени гласник РС“, број 36/09 и 93/12).

У области финансија у 2015. години извршени су редовни послови израде:

1. Финансијског плана за 2015. годину, на који је Влада дала сагласност
2. Завршног рачуна за 2014. годину
3. Финансијског извештаја за 2014. годину, уз сагласност Владе
4. Измене и допуне Финансијског плана за 2015. годину
5. Плана набавки за 2015. годину

У 2015. години Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије спровела је једну велику јавну набавку (набавку услуга испитивања радиоактивности у животној средини - мониторинг), за период 01.07-31.12.2015. године, као и следеће јавне набавке мале вредности:

- Мерење радона у затвореном простору у циљу мапирања територија Републике Србије
- Испитивање садржаја радионуклида у земљишту и храни за животиње
- Процена дозе јонизујућих зрачања за становништво од медицинских излагања у нуклеарној медицини
- Уклањање и складиштење извора јонизујућих зрачења чији је власник непознат
- Уклањање и складиштење радиоактивних громобрана
- Поправке и одржавање пословног простора (водоводни и канализациони радови)

3) Развијање организационог и оперативног функционисања Агенције

Током 2015. године један запослени је отишао у пензију тако да је на дан 31.12.2015. године Агенција имала укупно 24 запослена (23 на неодређено време и један на одређено време по посебној одлуци Владе). Према Одлуци Владе о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2015. годину, од 8. децембра 2015. године, („Службени гласник РС“, број 101/15), број одобрених запослених у Агенцији смањен је на 24.

У току 2015. године одржане су 3 седнице Управног одбора Агенције (у даљем тексту: УО) и то:

1) I седница УО одржана је 26.02.2015. године

- разматран је завршни рачун и финансијски извештај за 2014. годину
- усвојен је Годишњи извештај о раду за 2014. годину
- потврђена је Одлука директора Агенције о усвајању извештаја пописне комисије за 2014. годину
- усвојен је Правилник о раду Агенције
- усвојен је Правилник о коришћењу службених мобилних телефона
- усвојен је Правилник о коришћењу службених возила
- усвојен је Правилник о образовању, стручном оспособљавању и усавршавању запослених
- усвојен је Правилник о коришћењу платних картица
- усвојен је Правилник о употреби финансијских средстава намењених трошковима репрезентације
- донет је План набавки за 2015. годину

2) II седница УО одржана је 27.02.2015. године електронским путем

- усвојен је завршни рачун и финансијски извештај Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије за 2014. годину

3.) III седница УО одржана је 17.11.2015. године

- донета је Одлука о изменама и допунама финансијског плана за 2015. годину.

4) Припрема и доношење подзаконских прописа

Припрема нацрта подзаконских прописа у складу са Законом о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност је обављана континуално током 2015. године у оквиру редовних активности Агенције која координира и у потпуности спроводи јавност у процесу рада на прописима, позивајући на сарадњу стручне установе и оператере чија делатност обухвата заштиту од јонизујућих зрачења, радијационе и нуклеарне делатности и активности. Сви предлози нацрта прописа су били доступни и широј јавности путем

организовања јавних расправа и састанака као и постављањем на сајт Агенције, који се редовно ажурира.

Током 2015. године започета је ревизија следећих подзаконских аката:

1. Правилник о условима за добијање решења за обављање послова из области заштите од зрачења („Службени гласник РС“, бр. 61/11)
2. Правилник о евиденцији о извршеним пословима из области заштите од јонизујућих зрачења („Службени гласник РС“, бр. 17/11)
3. Правилник о утврђивању програма за допунско обучавање и оспособљавање професионало изложених лица и лица одговорних за спровођење мера заштите од јонизујућих зрачења („Службени гласник РС“, бр. 31/11)
4. Правилник о пријављивању и евидентирању извора јонизујућих зрачења („Службени гласник РС“, бр. 25/11)
5. Правилник о условима за добијање лиценце за обављање радијационе делатности („Службени гласник РС“, бр. 61/11), у циљу унапређења истих. Рад на ревизији поменутих подзаконских аката наставиће се и у 2016. години.

Током 2015. године настављен је рад на изради предлога Програма управљања радиоактивним отпадом. У периоду од 13. маја до 11. јуна 2015. године одржан је јавни увид у нацрт Програма управљања радиоактивним отпадом и Извештај о стратешкој процени утицаја Програма управљања радиоактивним отпадом на животну средину. Јавни увид за сва заинтересована лица у просторијама Агенције и путем интернет сајта Агенције трајао је у периоду од 13. маја до 11. јуна 2015. године. Током овог периода сва заинтересована лица могла су да добију на увид текст нацрта Програма и Извештаја о стратешкој процени у просторијама Агенције као и на веб станици Агенције. Јавна презентација нацрта Програма и Извештаја о стратешкој процени одржана је 15. јуна 2015. године у просторијама Агенције. Током јавног увида Агенцији је достављен један допис са примедбама и коментарима од стране једног физичког лица. Примедбе и коментари достављени овим дописом су размотрени и сагледана је могућност његовог уношења у текст Програма.

Урађен је предлог нацрта Програма радијационе сигурности и безбедности и основана радна група која ће радити на даљем усаглашавању. Израда документа „План за деловање у случају акцидента“ је завршена 2014. године. Документ је у процесу давања мишљења у надлежним министарствима. Тренутно је документ на разматрању у МУП РС СРС.

Завршена је израда прописа „Правилник о контроли ради спречавања недозвољеног промета на граници и контроли радиоактивности роба при увозу, извозу и транзиту“. Документ је у процесу давања мишљења у надлежним министарствима.

5) Послови лиценцирања и спровођења мера заштите од зрачења

Укупан број издатих докумената по захтеву странака, везано за послове издавања лиценци за обављање радијационе делатности и промет извора јонизујућих зрачења током 2015. године био је 1430. Током 2015. године су издата је 3 овлашћења за вршење послова заштите од јонизујућих зрачења, 99 лиценце, 25 измена и допуна лиценци, 18 решења о одбацивању захтева, 206 решења за коришћење извора јонизујућих зрачења, 10 решења о укидању решења којим се одобрава коришћење извора јонизујућих зрачења, 4 измена и допуна решења којим се одобрава коришћење извора јонизујућих зрачења, 1 закључак о прихватању жалбе, 2 сертификата за лице одговорно за спровођење мера заштите од јонизујућих зрачења, 5 решења о измени овлашћења за обављање послова из области заштите од зрачења 8 потврда о евидентирању извора јонизујућих зрачења, 105 сагласности за постављање и пробни рад извора јонизујућих зрачења, 399 дозволе за промет, и 295 мишљења за промет делова тарифног броја 90022 900000. Такође, послато је 250 дописа који се односе на тумачење подзаконских аката у области заштите од зрачења као и допуну документације потребне за процес лиценцирања.

У 2015. години настављено је уношење података у регистар извора јонизујућих зрачења који се реализује кроз RAIS (*Regulatory Authorization Information System*). Током 2015. године у RAIS је унето: 396 правних лица, 1214 генератора јонизујућих зрачења, 143 затворених извора, 27 отворених извора, 413 лиценци, 2689 професионално изложених лица.

Спроведена је јавна набавка за пружање услуга „**Систематско испитивање радиоактивности животне средине за 2015. годину**“ у складу са Правилником о утврђивању Програма систематског испитивања радиоактивности животне средине. Пosaо мерења радиоактивности у животној средини у Србији добиле су по партијама овлашћене институције за мерења у оквиру мониторинга и то: Институт Винча, Лабораторија „Заштита“; ИМРС „др Драгомир Карајовић“ и ПМФ Нови Сад.

На основу евалуације података о мониторингу животне средине из 2014. године објављен је Извештај о нивоу излагања становништва јонизујућим зрачењима за 2014.годину. Сви резултати мерења радиоактивности за 2014. годину су објављени на *web* страници Агенције.

У 2015. години су спроведене јавне набавке мале вредности за пружање услуга:

1. Уклањање и складиштење радиоактивних громобрана,
2. Процена дозе јонизујућих зрачења за становништво од медицинских излагања у нуклеарној медицини,
3. Испитивање садржаја радонуклида у земљишту и храни за животиње
4. Мерење радона у затвореном простору у циљу мапирања територије Републике Србије

Национални Програм мерења радона у Србији је започео почетком 2015. године и у потпуности је до сада реализован у свим фазама. У периоду од 02. до 04. фебруара 2015. године одржана је експертска мисија „ *National Radon Trial Survey and Raising Awareness of Key Stakeholders* “у оквиру пројекта SRB/9/003 „*Enhancing the Regulatory Infrastructure and Legislative System*“у којој је учествовало 16 учесника представника институција које се баве мерењима концентрације радона. Као резултат ове радионице, Агенција је направила стратегију дистрибуције детектора широм Србије у циљу њеног мапирања. Највећи део даљих активности био је посвећен кампањи информисања јавности о овом природном радиоактивном гасу и његовим здравственим аспектима као и дистрибуцији 6000 детектора. Током кампање, у октобру 2015. године, Агенција је дистрибуирала укупно

746 детектора. Током спровођења националног програма мерења радона посећен је велики број локалних самоуправа у којима је одржан велики број трибина и предавања (Зрењанин, Крагујевац, Крушевац, Панчево, Краљево, Чачак). Осим промоције Националне стратегије мерења радона у Србији представљан је и рад Агенције, као и њене надлежности.

У 2015. години извршено је више интервенција на опреми (ГМ детектори и јонизационе коморе на локацијама Палић, Нови Сад, Златибор, Београд) у оквиру система правовремене најаве радијационог акцидента, а у циљу стабилног рада и преноса података који се налазе доступни на сајту Агенције.

Током протеклог периода настављено је редовно достављање података европској мрежи за размену података EURDEP (**E**uropean **R**adiological **D**ata **E**xchange **P**latform).

У 2015. години реализовано је учешће у три вежбе Међународне агенције за атомску енергију у вези деловања у случају акцидента у оквиру јединственог система за размену информација.

Током 2015. године израђено је 5 процена угрожености здравља људи и животне средине за произвођаче који раде са материјалима са повећаним садржајем природних радионуклида.

Одељењу за послове одбране и ванредних ситуација града Београда достављени су подаци за израду Процене угрожености од елементарних непогода и других несрећа и планова заштите и спасавања на територији града Београда.

У фебруару 2015. године издата је сагласност на Пројекат деконтаминације старог погона фосфорне киселине.

У Директорату цивилног ваздухопловства су 20. марта 2015. године представници Агенције одржали основну обуку о нуклеарним или радиолошким акцидентима/ванредним ситуацијама.

08. јула 2015. године Агенција је узела учешће у припреми и раду заједничке седнице Групације произвођача хране за животиње и Групације лабораторија за испитивање хране и хране за животиње,

Удружења за пољопривреду, прехранбenu индустрију, шумарство и водопривреду, Привредне коморе Србије у Привредној комори Србије.

Агенција је учествовала на XXVIII Симпозијуму Друштва за заштиту од зрачења Србије и Црне Горе у Вршцу у периоду од 30.09. до 02.10.2015.године у оквиру програма рада Симпозијума „Општи проблеми заштите од зрачења/регулатива, едукација и јавно информисање/округли сто.“

Представници Агенције су учествовали у јавној расправи о пројекту „Изградња нових блокова нуклеарне електране у месту Пакш у Мађарској“ и о прекограничном утицају на животну средину, коју је организовало Министарство пољопривреде и заштите животне средине 05- 06.новембра 2015.године у Београду.

Урађена је евиденција пронађених извора јонизујућих зрачења по захтеву Института безбедности БИА.

б) Послови у области нуклеарне сигурности и управљања радиоактивним отпадом

Током 2015. године издате су две лиценце за обављање нуклеарних активности и то: Лиценца за коришћење хангара Х3 и Лиценца за коришћење безбедног складишта БС на основу захтева предатог у септембру претходне године.

У јануару 2015. године ажуриран је документ са списком лиценци неопходних за обављање активности по пројектима ИПА 2009 и ИПА 2010. У оквиру овог документа дат је и списак неопходне документације која се подноси уз захтев за издавање сваке од наведених лиценци.

У првом тромесечју 2015. израђено је Упутство за попуњавање декларација везаних за обавезе према Додатном протоколу уз Споразум између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Међународне агенције за атомску енергију о примени гаранција у вези са Уговором о неширењу нуклеарног оружја.

Током августа и септембра израђено је Упутство и формулари за пријављивање нуклеарних материјала који подлежу пријављивању МААЕ по Споразуму о примени гаранција.

У оквиру посебних активности у вези са сигурношћу и безбедношћу нуклеарних објеката и нуклеарних материјала, *Safeguards* и Додатни протокол током 2015. године формирана је национална зона материјалног биланса IУ-У, са припадајућим кључним тачкама мерења (11 КМР на основу регионалне поделе) и почело се са евидентирањем и пријављивањем нуклеарних материјала. Одржани су састанци са представницима институција које поседују нуклеарне материјале који су упознати са процедуром пријављивања у складу са Споразумом о гаранцијама.

У првој половини 2015. године иницирана је израда Процене основне безбедносне угрожености. Иницирано је формирање комисије за израду документа ПОБУ (у ширем и ужем саставу), израђен је Пословник о раду комисије и одржан је низ састанака са потенцијалним члановима комисије.

Обављене су активности везане за примену одредби Споразума између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Међународне агенције за атомску енергију о примени гаранција у вези са Уговором о неширењу нуклеарног оружја (у даљем тексту Споразум о примени гаранција) и Додатног протокола на нуклеарном локалитету „Винча“ (попис и пријављивање неевидентираних нуклеарних материјала, попис објеката и ажурирање мапе локалитета).

У другој половини 2015. настављен је рад везан за Интегрални план подршке нуклеарној безбедности у Србији МААЕ. У септембру, у оквиру Генералне конференције МААЕ, одржан је састанак са представницима Департмана за нуклеарну безбедност МААЕ о даљој сарадњи у склопу *INSSP*. У складу са договором са састанка покренута је реализација три активности везане за унапређење нуклеарне безбедности у Србији. Договорена је организација две радионице у току 2016. са темама: нуклеарна безбедносна култура и спречавање илегалног промета нуклеарних материјала (у сарадњи са Управом царина). Такође понуђена је експертска помоћ при изради Упутства за безбедност радијационих извора.

У периоду 03-04. децембра 2015. године представници организације *GTRI* су посетили Србију како би се уверили у стање и напредак послова везаних за уградњу система физичке заштите на локалитету „Винча“ и у здравственом центру Кладово. На састанку са представницима Агенције договорено је и организовање радионице на тему унапређења домаћег законодавства са нагласком на нуклеарну и радијациону безбедност.

У периоду од 19-20. јануара 2015. године одржана је мисија МААЕ са циљем да се утврди стање базена за течни отпад ВР1-4 и стање базена за ислужено гориво на реактору РА (просторија 141). Током експертске мисије обављена је посета ЈП „Нуклеарни објекти Србије“ и прикупљени подаци који ће бити коришћени за расписивање тендера за рад на санцији наведених објеката .

7) Активности на пословима ЕУ интеграција и сарадња са Канцеларијом за европске интеграције (КЕИ)

У оквиру активности везано за послове европских интеграција РС у ЕУ, Агенција је, током 2015. године, учествовала у раду три преговарачке групе: **Преговарачке групе за енергетику-15**, **Преговарачке групе Заштита потрошача и заштита здравља-28** и **Преговарачке групе наука и истраживање-25**.

Током 2015. године Агенција је радила на припреми састанка Пододбора за транспорт, регионални развој, енергетику, заштиту животне средине и климатске промене, одржаног 2-3. јула 2015. године у Београду, у оквиру Преговарачке групе за енергетику-15, део Нуклеарна сигурност и заштита од зрачења (учешће, припрема прилога и достављање одговора на додатна питања и коментаре ЕК)

У оквиру редовних активности везано за сарадњу Агенције (у оквиру ПГ 15) и КЕИ, Агенција је током 2015. године достављала месечне информације о напретку на пољу европских интеграција, мишљење о Извештају о стању у процесу преговора са Европском унијом за 2014. годину, предлог теме за Основе за комуникационе активности Владе РС у преговорима са ЕУ, Прилог за Годишњи извештај о напретку за период октобар 2014 - април 2015. године, коментаре на Извештај о скринингу за поглавље 15 – Енергетика, део 3.15.3. Нуклеарна сигурност и заштита од зрачења. Током децембра 2015. године

започето је са радом на припреми прилога за Другу ревизију Националног програма за усвајање правних тековина ЕУ (НПАА), за Поглавље 3.15.3. *Nuclear Safety and Radiation Protection*, који ће бити настављен у 2016. години.

У оквиру активности Агенције везаних за Сектор за координацију превођења, Канцеларије за европске интеграције, у 2015. години представници Агенције су номиновали приоритете за превођење ЕУ правних аката у области заштите од јонизујућих зрачења и нуклеарне сигурности, учествовали на семинару *Стручна редактура у теорији и пракси*, у организацији КЕИ, учествовали у раду Радне групе за стручну редактуру превода правних тековина ЕУ (одржано је неколико састанака у циљу анализе квалитета стручне редактуре кривних ЕУ прописа).

Током 2015. године започела је сарадња на активностима у оквиру међународног пројекта, чији је корисник Агенција, и који представља последњи ИПА пројекат на тему јачања регулаторне структуре. Пројекат ИПА2011 под називом: „*Further Enhancement of the Technical Capacity of Nuclear Regulatory Bodies in Albania, Bosnia and Herzegovina, the Former Yugoslav Republic of Macedonia, Montenegro and Serbia, as well as Kosovo*”¹ спроводи се у Агенцији, са почетком реализације 01.07.2015. године и трајањем 36 месеци. Конзроцијум који спроводи пројекат у име Европске комисије састоји се од 4 институције, односно фирме (*ENCO, Slovenian Nuclear Safety Administration, Slovenian Radiation Protection Administration, GRS - Gesellschaft für Anlagen- und Reaktorsicherheit (GRS) gGmbH*).

Република Србија у оквиру овог пројекта учествује у следећа четири пројектна задатка:

Задатак 2.1. Транспоноване ЕУ легислативе - обухвата две велике целине: израду табела усклађености преосталих ЕУ директива (за Србију су то Директиве 59/2013, 51/2013, 87/2014) и израду нацрта регулативе/легислативе (за Србију је то израда нацрта новог Закона и пратеће структуре правилника).

Задатак 3.4. Дефинисање кључних елемената за елаборат националне политике и стратегије за управљање радиоактивним отпадом - обухвата израду нацрта докумената националне политике и стратегије за управљање радиоактивним отпадом.

¹ Овај назив не прејудуцира ставове о статусу и у складу је са Резолуцијом СБ УН 1244 и мишљењем МСП о косовској декларацији о независности.

Задатак 3.5. Декомисија истраживачког реактора РА - обухвата идентификацију различитих опција (стратегије за декомисију) које се односе на декомисију реактора РА у Винчи.

Задатак 2.5. Стратешки план и менаџмент систем - обухвата прикупљање информација и анализу недостатака, као и израду нацрта следећих докумената: стратешки план и придружени акциони план за Агенцију, организациона шема и опис радних места/послова, опис и документа менаџмент система за Агенцију.

Конкретна реализација током 2015. године обухватила је:

- *Иницијални технички састанак*, одржан у просторијама фирме ENCO у Бечу, ради планирања и алокације ресурса, дискутовања о распореду свих активности и роковима реализације, као и о координацији пројекта. Србија је изнела детаљан план по предвиђеним активностима, и именовала менаџера пројекта и координаторе појединачних активности
- *Kick off meeting*, организован у периоду 21-22.09.2015. године у Љубљани, Словенија, за раније именоване пројектне менаџере из свих земаља учесница, експерте конзорцијума и представнике Европске комисије. На састанку су експерти и менаџери пројекта детаљно презентовали све пројектне активности, свако из свог угла.
- *Онлајн платформа (ENCO Cloud)* ажурирана је свом потребном документацијом.

У оквиру праћења реализације Хоризонталног програма у области нуклеарне сигурности и заштите од јонизујућег зрачења у оквиру ИПА компоненте I – Помоћ у транзицији и изградња институција за 2008, 2009. и 2010. годину Агенција је у јуну незванично обавештена од стране Европске комисије да су средства за спровођење ИПА2009 и ИПА2010 укинута, а да су средства за ИПА2008 расположива у мери у којој је могуће обавити пројектне активности закључно са 30.09.2016.

Пројекат финансиран из вишекорисничких ИПА2008 фондова ЕК под називом „*Safely Managing Waste, Sealed Sources, Decommissioning and Site Remediation Activities at the Vinca Institute*”, који спроводи ЈП Нуклеарни објекти Србије реализује се преко МААЕ по модалитету заједничког управљања као национални пројекат SRB/3/004. Пројекат се спроводи у оквиру уговора IAEA-EC CA 2010/235-591, обухвата пет

пројектних нацрта, а његова финансијска вредност износи 3.178 000 ЕУР:

- Третман и складиштење ислужених затворених радиоактивних извора (*IPA2008-PF7 Conditioning and secure storage of disused sealed radioactive sources in Serbia*);
- Декомисија деградираног складишта радиоактивног отпада хангар Х1 (*IPA2008-PF8 Decommissioning of Degraded Waste Storage Hangar No 1*);
- Контрола радиоактивности (*IPA2008-PF9 Radioactivity survey of the Vinca site*);
- Карактеризација и третман радиоактивног отпада (*IPA2008-PF10 Characterisation and conditioning of LLW radioactive waste*);
- Јачање капацитета и инфраструктуре у области радијационе сигурности (*IPA2008-PF11 Strengthening radiation safety capabilities and infrastructure*).

Овим пројектом планиране су активности везане за изношење отпада из хангара Х1 и Х2, његов третман и декомисију хангара Х1, кондиционирање и безбедно складиштење ислужених извора зрачења, радиолошки преглед локације Винча као и јачање инфраструктуре за заштиту од зрачења.

У марту 2015. године МААЕ и ЈП НОС потписали су уговор са извођачем радова, белгијском фирмом „Tecnubel”, након тендерске процедуре коју је почетком 2014. расписала и спровела МААЕ. Институције Р. Србије нису имале никакву улогу у динамици спровођења тендерске процедуре, као ни у избору понуђача, а последњи задатак везан за припрему тендера од стране ЈП НОС, Института за нуклеарне науке Винча и Агенције била је израда техничког документа „*Statement of Work for Implementation of radioactive waste processing and decommissioning activities at the Vinča Site, Serbia*” у новембру 2013. године.

Пројекат финансиран из вишекорисничких ИПА2009 и ИПА2010 фондова ЕК под називом „*Managing Waste and Disused Sources, and Decommissioning Activities at the Vinca Site*”, који спроводе ЈП НОС и Агенција реализује се преко МААЕ по модалитету заједничког управљања као национални пројекат SRB/9/002. Пројекат се спроводи у оквиру уговора ИАЕА-СА 2013/316-192 (PART III) и 2013/316-216 (PART

IV), његова финансијска вредност износи 5.900.000 ЕУР, а обухвата укупно два ИПА2009 и три ИПА2010 пројектна нацрта:

- Имплементација препорука елабората о радиоактивности (*IPA2009-PF6 Implementation of recommendations from the radioactivity survey*);
- Декомисија подземних резервоара за течни трансуранијумски отпад и пратаћеих инсталација (*IPA2009-PF7 Decommissioning of underground liquid transuranic waste tanks and associated piping*);
- Регистар нуклеарних материјала, радиоактивних извора, радиоактивног отпада и изложености зрачењу (*IPA2010-PF3 Registry of nuclear materials, radioactive sources, waste and exposures*);
- Други део пројекта за безбедно складиштење исслужених затворених радиоактивних извора, другог радиоактивног отпада и нуклеарних материјала у Србији (*IPA2010-PF4 Part 2 of project for conditioning and secure storage of disused sealed radioactive sources and any other radioactive waste and nuclear materials located in Serbia*);
- Стабилизација базена за складиштење исслуженог нуклеарног горива на локацији Винча у Србији (*IPA2010-PF5 Stabilization of Spent Nuclear Fuel Storage Pool at the Vinča Site in Serbia*).

Овим пројектом планиране су активности везане за стабилизацију базена за исслужено горива реактора РА, декомисију подземних базена за течни радиоактивни отпад, наставак активности везаних за кондиционирање и безбедно складиштење исслужених извора зрачења, имплементацију препорука насталих на основу радиолошког прегледа локације Винча као и формирање регулаторне евиденције нуклеарних материјала, извора зрачења, отпада и излагања зрачењу.

Институције Републике Србије нису на време биле обавештене о потписивању уговора ИАЕА-ЕС СА 2013/316-192 (PART III) и 2013/316-216 (PART IV). Пројекат је званично отпочео 01.01.2014. и током јула 2014. године одржана су 2 дводневна састанка са циљем израде пројектног плана активности на основу постојећих уговора (за ИПА2008 и ИПА2009 и ИПА2010). Институције Републике Србије инсистирале су на следећим питањима: -зашто је урађено спајање пројеката на начин да се ИПА2009 и ИПА2010 споје у један пројекат; -зашто је регулаторни пројекат интегрисан са пројектима оператора нуклеарних објеката када се ради о различитим корисницима пројеката; -зашто се износ новчаних средстава из финансијских споразума Републике Србије и ЕК не поклапа са износом наведеним у ИАЕА-ЕС

СА 2013/316-192 (PART III) и 2013/316-216 (PART IV); -шта се десило са финансијским средствима опредељеним за Јединицу за управљање пројектима које финансира Европска унија из ИПА2010 финансијског споразума са Републиком Србијом?

Институцијама које су носиоци пројектних активности нико из МААЕ се није обратио везано за иницирање пројектних активности из ИПА2009 и ИПА2010 пре јануара 2015. године.

Тендерску процедуру и одабир понуђача за обављање пројектних активности по овом пројекту обавила је МААЕ. Ниједна од институција Републике Србије није била укључена у процес (ни у израду техничког документа „*Statement of Work - Decommissioning of the Underground Liquid Waste Tanks and Spent Nuclear Fuel Storage Pool at the Vinča Site in Serbia*”), све до позива за потписивање уговора по систему „кључ у руке“ са одабраним понуђачем „*Amec Foster Wheeler Nuclear Slovakia*” крајем маја 2015. године. Овај уговор до данас није потписан, преговоре о детаљима прекинуло је писмо ЕК.

У свом е-писму од 25.06.2015. године ЕК (г-ђа Елени Вусу) обавштава да су средства од 5.900.000 ЕУР укинута, и позива све стране (ЈП НОС, Агенција и МААЕ) на састанак дана 09.07.2015. са темом могућности реализације активности из ИПА2008 закључно са 30.09.2016. Најављено званично писмо са образложењем овакве одлуке још увек није стигло.

8) Међународна сарадња

Техничка сарадња Републике Србије са МААЕ се одвијала директно и у сарадњи са Министарством спољних послова и другим ресорним органима.

Сарадња са МААЕ се током године остваривала кроз националне пројекте и учешће у регионалним и међурегионалним пројектима у оквиру програма техничке сарадње. 2014. године је почео нови пројектни циклус МААЕ који је био настављен и окончан у 2015. години. Он је обухватио следеће националне пројекте који су се реализовали у Републици Србији:

- **SRB/6/009** *Improving Equipment and Clinical Methods in Brachytherapy*

Национални координатор пројекта: Институт за онкологију и радиологију Србије, Београд

- **SRB/9/002** *Managing Waste and Disused Sources, and Decommissioning Activities at the Vinca Site*

Национални координатори пројекта: Јавно предузеће „Нуклеарни објекти Србије“, Институт за нуклеарне науке „Винча“ и Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије, Београд

- **SRB/9/003** *Enhancing the Regulatory Infrastructure and Legislative System*

Национални координатор пројекта: Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије, Београд

и 21 регионални пројекат у којима државни органи и институције/организације Р. Србије узимају учешће углавном кроз обуке, набавку опреме, експертизе и учешћа на стручним састанцима, семинарима и другим међународним скуповима (реализовано је 73 обуке/радионице/састанка).

Током 2015. године наставила се реализација националног пројекта *SRB/3/004 Safely Managing Waste, Sealed Sources, Decommissioning and Site Remediation Activities at the Vinca Institute*.

Током 2015. године реализовано је 13 учешћа у интеррегионалним пројектима од интереса (*INT/0/089 Developing Human Resources and Supporting Nuclear Technology*, *INT/9/175 Promoting safe and efficient clean-up of radioactively contaminated facilities and sites*, *INT/9/176 Strengthening Cradle-to-Grave Control of Radioactive Sources in the Mediterranean Region*).

У 2015. години је у коначној форми израђена и одобрена пројектна документација сета националних пројеката за пројектни циклус МААЕ ТС 2016–2017. године, у складу са дефинисаним захтевима квалитета Програма техничке сарадње, и учествовало се у коначном дизајнирању регионалног програма за регион Европе. МААЕ је одобрила четири национална пројекта за Републику Србију:

- **SRB/6/010** *"Improving Nuclear Medicine Capabilities in Diagnosis of Malignant Diseases"*. Предлагач пројекта је Специјална болница Чигота.

- **SRB/6/011** "*Widening clinical applications of PET/CT using FDG and non-FDG radiopharmaceuticals in the diagnosis of chronic diseases in Serbia*". Предлагач пројекта је Клинички центар са нуклеарну медицину, Центар Клиничког центра Србије.
- **SRB/6/012** "*Upgrading of calibration service for medical applications of ionising radiation*". Предлагач пројекта је Институт за нуклеарне науке Винча, Лабораторија за заштиту од зрачења и заштиту животне средине.
- **SRB/9/004** "*Strengthening the capacity of chemical characterization of radioactive waste in PC Nuclear Facilities of Serbia*". Предлагач пројекта је Јавно предузеће Нуклеарни објекти Србије.

Током 2015. године праћена је реализација свих учешћа на ванпројектним скуповима МААЕ у које је Република Србија укључена (технички састанци, конференције, координисане истраживачке активности, разне специјализоване мисије итд). У оквиру ових активности у току 2015. године реализовано је 37 учешћа.

У периоду од 20. до 23. априла 2015. године Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије је организовала одржавање тренинг курса са темом „Physical Protection and Security Management of Radioactive Sources“ у сарадњи са представницима Глобалне иницијативе за умањење ризика (Global Threat Reduction Initiative) на којем су учествовали представници Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије, Министарства пољопривреде и заштите животне средине и представници носилаца лиценце за обављање радијационе делатности који у свом раду користе извора јонизујућих зрачења категорије 1. и 2. у Републици Србији и они који планирају да такве изворе користе.

Представници Агенције су у периоду 14-18. септембар 2015. године у саставу делегације Републике Србије учествовали на 59. заседању Генералне конференције МААЕ.

Током 2015. године настављени су већ успостављени контакти и започети нови радни преговори са регионалним телима из области радијационе и нуклеарне сигурности у региону (Мађарска, Бугарска, Словенија, Румунија, Босна и Херцеговина и Македонија) а у вези закључивања билатералних споразума о раној размени информација у случају радиолошког или нуклеарног акцидента.

18. новембра 2015. године ступио је на снагу Споразум између Владе Мађарске и Владе Републике Србије о правременој размени информација у случају радиолошке опасности.

Организоване су обуке сарадника Агенције у оквиру пројеката МААЕ везаним за унапређење рада Агенције.

9) Успостављање услова за спровођење међународних конвенција и уговора

Предлог Закона о потврђивању измена и допуна Конвенције о физичкој заштити нуклеарног материјала (*Amendment to the Convention on the Physical Protection of Nuclear Material*) је од 02. новембра 2015. године у скупштинској процедури.

Нацрт закона о потврђивању Конвенције о нуклеарној сигурности (*Convention on Nuclear Safety*) и Нацрт закона о потврђивању Заједничке конвенције о сигурности управљања истрошеним горивом и о сигурности управљања радиоактивним отпадом (*Joint Convention on the Safety of Spent Fuel Management and on the Safety of Radioactive Waste Management*) су тренутно у процедури прибављања мишљења у Министарству просвете, науке и технолошког развоја.

У оквиру активности на припреми за ратификацију Додатног протокола уз Споразум о примени гаранција о неширењу нуклеарног наоружања у Агенцији је формиран радни тим који се бави припремним активностима државе за ратификацију Додатног протокола (ДП) уз Споразум о гаранцијама у вези са Уговором о неширењу нуклеарног оружја. У оквиру припремних активности за потврђивање Додатног протокола током 2015. године рађено је на редактури текста Додатног протокола са припадајућим анексима на српском језику.

Пријем и праћење редовне посете тима инспекцијског надзора МААЕ (Safeguards) према међународним ратификованим уговорима реализован је 18. и 19. новембра 2015. године.

10) Остале активности Агенције

Запослени су активно учествовали на радним састанцима, обукама и скуповима везаним за унапређење рада Агенције:

- редовно, 59. заседању Генералне конференције МААЕ, Беч, Аустрија, 14-18. септембар 2015. године у оквиру делегације Републике Србије
- тренинг курс "*REM Data Submission training Course*" у организацији Европске комисије и JRC (*European Commission, Joint Research Centre, Institute for Transuranium Elements*)
- обука за управљање у ванредним ситуацијама (*Regional Training Course International School on Radiation Emergency Management*), Трст, Италија, 14-25.09.2015.
- Први састанак Одбора за стандарде у области спремности за деловање и одговора на акцидент (*EPRReSC, Emergency Preparedness and Response Standards Committee*) од 30.11. до 02.12.2015. године, Беч, Аустрија
- Међународни експертски скуп о процени и прогнози у случају нуклеарног или радиолошког акцидента скупа (*International Experts' Meeting on Assessment and Prognosis in Response to a Nuclear or Radiological Emergency*), 20.04-24.04.2015. године, Беч
- Технички скуп посвећен припреми документа – Уређење завршетка нуклеарног или радиолошког акцидента и преласка из ситуације акциденталног излагања у ситуацију постојећег излагања зрачењу у оквиру општих сигурносних стандарда (*Technical Meeting on The Draft Safety Guide on Arrangements for the Termination of a Nuclear or Radiological Emergency*), 28.09-02.10. 2015.године, Беч
- Међурегионална радионица о примени сигурносног стандарда GSR део 7 (*Interregional Workshop on GSR Part 7, Revision of Safety Requirements on Emergency Preparedness and Response*), 16-20.11.2015. године, Беч
- Радионица „*Communication Strategies in the control of Public Exposure to Radon*“, Талин, Естонија
- Тренинг курс „*Threat Assessment and Risk Informed Approach for Nuclear and Other radioactive material out of Regulatory Control*“, Атина, Грчка

- састанак *Consultative Meeting of Policy –Decision Makers on the Establishment of a National Strategy for Education and Training in Radiation, transport and Waste Safety*, децембар, Беч, Аустрија
- Interregional Meeting to Share Experiences on the Implementation of the IAEA Guidance on the Import and Export of Radioactive Sources, IAEA Headquarters, 10-12. март 2015. године, Беч, Аустрија
- Technical Meeting of Points of Contact for the Incident and Trafficking Database, IAEA Headquarters, 28-30. јул 2015. године, Беч, Аустрија
- Regional Workshop on New International Transport Requirements, Љубљана, 07-11. децембар 2015. године, Словенија
- стручна пракса у Центру за заштиту од зрачења Републике Литваније, 09. новембар до 8. децембра 2015. године, Вилнус, Литванија
- *Regional Workshop on National Nuclear Regulatory Portals*, from 21 - 23 јануар 2015. године, Минск, Белорусија
- *Interregional Training Course on Technical Requirements to Fulfil National Obligations in Terms of International Legal Instruments*, 16- 20. фебруар 2015. године, Тунис, Tunisia
- Посета представника Агенције регулаторном телу Чешке - *State Office of Nuclear Safety in Prague*, Република Чешка, 24-26. март 2015
- *Interregional Meeting on the Coordination of Project INT/9/176 and on the Technical Options for Disposal of Radioactive Sources, Marrakech, Morocco* 13-17. април 2015. године
- *Technical Meeting on Constraints to Implementing Decommissioning and Environmental Remediation (CIDER) Project, IAEA Headquarters*, 13–17. април 2015. године, Беч, Аустрија
- *Scientific visit to Slovenian Nuclear Safety Authority*, 01-05. јун 2015. године Љубљана, Словенија
- *Workshop on the Implementation of Decommissioning Schemes under the Research Reactor Decommissioning Demonstration Project*, 22-26 јун 2015. године, Букурешт

- *Nuclear Security Guidance Committee, IAEA Headquarters, 22-26. јун 2015. године, Беч, Аустрија*
- *Workshop on the “Release of Buildings and Sites / Final Survey” under the Research Reactor Decommissioning Demonstration Project, Eureka, 28. септембар – 2 октобар. 2015. године, САД*
- *Train the Trainers Workshop on the International Nuclear and Radiological Event Scale, IAEA Headquarters, Vienna, Austria, 28 September–1 October 2015*
- *Meeting on the Preparation of a Draft Report on Experiences in Planning and Implementing Campaigns for the Safe Recovery of Orphan Radioactive Sources, IAEA Headquarters, 02-06. новембар 2015. године, Беч, Аустрија*
- *Nuclear Security Guidance Committee, IAEA Headquarters, 2-6. новембар 2015. Године, Беч, Аустрија*
- *Final Project WS on Lessons Learned from Decommissioning of Nuclear Facilities, IAEA Headquarters, 16-18. децембар 2015. Године, Беч, Аустрија*
- стручна посета регулаторном телу Литваније (Вилнијус) - *State Nuclear Power Safety Inspectorate (VATESI) 08-10. септембра 2015. године, Вилнијус, Литванија*
- *Workshop Enhancing Radiation Protection in the European Union - COUNCIL DIRECTIVE 2013/59/EURATOM laying down basic safety standards for protection against the dangers arising from exposure to ionising radiation, and repealing Directives 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom and 2003/122/Euratom, 01 - 02. децембар 2015. године, Брисел, Белгија*
- *Workshop More Effective Emergency Preparedness and Response Arrangements at the EU level under the BSS Directive, 03. децембар 2015. Године, Брисел, Белгија*
- *Workshop on Programme Management Skills in Nuclear Technical Cooperation, 9-11. децембар 2015. године, Беч, Аустрија*
- *Обука OECD-NEA (Organisation for Economic Co-operation and Development - Nuclear Energy Agency), **International Nuclear Law Essentials**, 16-20.март 2015. године, Париз, Француска*

- Regional Workshop on Implementation of a Graded Approach to Regulatory Oversight, 02-04. новембар 2015. године, Беч, Аустрија

У Београду, 19.02.2016. године
Број: 021-01-6/2016-04

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ
ОДБОРА

Др Владимир Удовичић